

El semestre passat

L'any 1995 s'ha estrenat amb una sèrie de desaparicions que han sorprès, com en poques ocasions anteriors, el col·lectiu periodístic català. Antonio Figueruelo, Joan Crexell, Jaume Perich, Joan Bustos i Josep Marin Barreras, tots cinc en plena maduresa professional, han deixat petjades molt personals en el periodisme dels darrers anys del franquisme, de la transició i de l'autonomia. Altres desaparicions com Santiago de Anta, Javier Comín, Alfredo Rueda, Ramon Bech, Manuel Vigil, Rafael González Martínez, Gonzalo de Martorell, Carlos Sampelayo, Miquel Gil Bonancia, Fernando Casado, Lluís Guixeras i Emilio Bautista amb trajectòries més llargues i significacions diferents, han permès comprovar de nou la diversitat i la pluralitat del col·lectiu humà dels periodistes catalans.

Els 114 periodistes assassinats durant l'any 1994, segons el recompte fet públic també a primers d'any per la Federació Internacional de Periodistes, és un toc d'atenció sobre l'estat actual del periodisme arreu del món, tema al qual està dedicat aquest número dels Annals. El sol enunciat dels països on les morts de periodistes han estat més freqüents —Ruanda, Algèria, Rússia, Llatinoamèrica— és suficient per comprovar la relació existent entre els grans conflictes polítics internacionals i les dificultats de la llibertat de premsa arreu. En els darrers mesos, s'han fet més presents els moviments de sensibilització i solidaritat amb els periodistes exercents a països en crisi, especialment en l'àrea de la Mediterrània.

L'evolució de la vida política —eleccions municipals, suport nacionalista al Govern i actuacions parlamentàries entorn

d'escàndols polítics i econòmics— ha influït molt en el debat professional i el paper que hi han tingut la premsa en general i alguns mitjans en particular.

La qüestió de les escoltes telefòniques i la seva reproducció a la premsa ha tingut una primera sentència judicial contra «El Triangle» pel cas Cullell, amb una multa que resulta dura en proporció a les possibilitats d'aquest setmanari. L'escàndol de les escoltes telefòniques dutes a terme des del Cesid i la crisi de govern subseqüent ha donat una nova dimensió a aquest problema.

No ha tingut prou ressò, en canvi, la culminació de l'informe de la Comissió del Senat sobre els continguts de la televisió, d'entre les propostes del qual figura la creació d'un defensor del telespectador.

El diàleg professional ha tingut nous escenaris. La celebració a Santander del congrés de la Federació Internacional de Periodistes ha permès projectar sobre el periodisme espanyol les preocupacions dels periodistes de tot el món en aquest moment de canvi i de conflictes. El mes de maig, l'Hostal de La Gavina de S'Agaró va ser el marc d'una primera trobada de professors de periodisme de Madrid i Barcelona, que van coincidir, entre altres coses, a demanar la lliure recepció de les televisions autonòmiques més enllà dels límits de les seves comunitats.

6 **La renovació dels mitjans** de comunicació catalans continua sent protagonitzada pels grans periòdics comarcals, com les edicions d'«El Punt» al Maresme i «Regió 7» a l'Anoia. La reconversió tecnològica d'«El Eco» de Sitges té un valor simbòlic: el més tradicional, i segon més antic, dels periòdics catalans ha abandonat finalment la tipografia i la linotípia.

Quasi com si fos un diari propi, el canvi de disseny i el cinquantenari de la fundació de «Le Monde» han estat

especialment celebrats a Barcelona. Mentre el diari francès es resisteix a abandonar la seva opció de periòdic d'anàlisi i reflexió, «El Periódico de Catalunya», «Avui» i «La Vanguardia» s'han avançat en la introducció de les seves pàgines i serveis en les comunicacions per ordinador, en un terreny també explorat pel setmanari «El Temps».

El Congrés de la Society of Newspaper Design, celebrat el setembre a la Universitat Pompeu Fabra ha confirmat la incorporació dels diaris barcelonins en l'elit del disseny de la premsa mundial. L'edició barcelonina d'«El Mundo del siglo XXI» demostra que el mercat català continua sent atractiu per la premsa de Madrid.

Les novetats en el camp de l'audiovisual han estat marcades pel canvi d'època que significa la sortida de Joan Granados de la direcció general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i l'arribada de Jordi Vilajoana, que ha reestructurat els models de direcció i gestió de les emissores de la Generalitat. El mateix any que Joaquim Maria Puyal ha commemorat els primers mil partits de futbol retransmesos en català, primer a Ràdio Barcelona i després a Catalunya Ràdio.

A la novetat de Barcelona Televisió, sobre l'experiència prèvia de les televisions locals dels districtes, s'hi ha afegit l'Agència de Comunicació Local i l'emissora Catalunya Ona Mitjana (COM) que ha posat en marxa la Diputació de Barcelona. La Generalitat ha fet saber que no renuncia a promoure noves iniciatives. Aquest any 1995, que el canvi polític profund a la vida municipal i autonòmica d'arreu d'Espanya tindrà probables conseqüències en el camp de la comunicació audiovisual i institucional, a Catalunya s'apunta com una nova època de renovació dins la continuïtat.